

Evaluering av bedre vurderingspraksis, sluttrapport fra UiO, 2009

Forskere fra Universitetet i Oslo, som har fulgt prosjekt "Bedre vurderingspraksis" i halvannet år, anbefaler en strategi for skolesamarbeid om elevvurdering, og nasjonale kjennetegn på måloppnåelse i fag som gir rom for lokal bearbeidelse og tilpasning.

RAPPORT | SIST ENDRET: 03.06.2009

Tittel:

Bedre vurdering for læring - Rapport fra "Evaluering av modeller for kjennetegn på måloppnåelse i fag

Rapporten:

[Bedre vurdering for læring - rapport fra ILS \(pdf\)](#)

[Rapporten bedre vurderingspraksis \(pdf\)](#)

Forfatter:

Inger Throndsen, EKVA/ILS Therese Nerheim Hopfenbeck, EKVA/ILS Svein Lie, EKVA/ILS Erling Lars Dale, PFI

Utgiver:

Universitetet i Oslo

År:

2009

Om prosjekt "Bedre vurderingspraksis"

Individvurdering skal være et verktøy for læring og utvikling, men flere studier har pekt på at vurderingskulturen og vurderingspraksisen i norsk grunnopplæring ikke er god nok. Med bakgrunn i denne kunnskapen fikk Utdanningsdirektoratet i oppgave av Kunnskapsdepartementet i 2007 å iverksette en bredt anlagt utprøving av ulike modeller for kjennetegn på måloppnåelse i fag på trinn med kompetansemål.

Formålet med prosjekt "Bedre vurderingspraksis" har vært å prøve ut om felles kjennetegn på måloppnåelse kan gi en mer faglig relevant og rettferdig vurdering av elevenes kompetanse i fag. Med kjennetegn menes her beskrivelser av kvaliteten på hva eleven mestrer i forhold til kompetansemålene i

læreplanene.

Evalueringen av utprøvingen av modeller for kjennetegn på måloppnåelse i fag er gjennomført som følgeforskning av forskere ved Universitetet i Oslo. Det er gjennomført intervjuer og spørreskjemaundersøkelser til skoleeiere, skoleledere, lærere og elever, og kjennetegnene som er utviklet har også vært gjenstand for analyse.

Holdninger blant lærerne

Blant lærerne som deltok i utprøvingen er 68 prosent uenige i at en sammenligning av elever bør ligge til grunn for vurderingen. Majoriteten av lærerne er med andre ord inneforstått med at det er målene i læreplanene og kjennetegn på måloppnåelse og ikke elevenes kompetanse relatert til de andre elevene, som skal gjelde for en faglig individvurdering.

Samtidig mener seks av ti lærere at innsats og aktivitet bør telle med i den faglige vurderingen, noe som ikke er i tråd med LK06 og forskriften til Opplæringsloven. Forskerne mener derfor det er behov for en klargjøring hos en del lærere, slik at individvurderingen i større grad blir i tråd med gjeldende regelverk.

Elevenes svar

Rundt 40 prosent av elevene på 7. trinn i skolene som deltok i utprøvingen, gir uttrykk for at de har god kjennskap til kompetansemålene i de fagene som inngår i prosjektet, mens tilsvarende tall for 10. trinn og videregående skole er henholdsvis 23 prosent og 30 prosent. Bare én av fire elever på skolene som deltok i utprøvingen sier de kjenner kompetansemålene i de fire fagene så godt at de kan være med å vurdere eget skolearbeid.

En stor andel av elevene på 7. trinn er "svært enig" eller "enig" i at læreren forteller dem hva de skal gjøre for å bli bedre, hva de mestrer i fagene og hva som kreves for ulike grader av måloppnåelse. Tilslutningen til disse spørsmålene er lavere på både ungdomstrinnet og blant elevene i videregående skole.

Skoler med mest utbytte

Skoler som synes å ha hatt mest utbytte av arbeidet med kjennetegn på måloppnåelse har:

- lærere som er tilfredse med veiledningen de har fått fra eksternt fagmiljø
- lærere som har en positiv oppfatning av kjennetegnene i forhold til praksis
- skoleleder som er fornøyd med skoleeiers bidrag i forbindelse med prosjektet
- skoleeier som ifølge skoleleder har hatt jevnlige møter med lærerne
- skoleeier som ifølge skoleleder har organisert samarbeid mellom projektskolene

Analysene av kjennetegnene omfatter både Utdanningsdirektoratets ferdigstilte eksempler på kjennetegn og kjennetegn som skolene selv har utviklet. Eksemplene på kjennetegn fra Utdanningsdirektoratet i

norskfaget har i følge forskerne en struktur som i stor grad samsvarer med fagets struktur i læreplanen. Mens en del lærere synes det har vært vanskelig å se forbindelsen mellom de ferdigstilte eksemplene på kjennetegn og kompetansemålene i læreplanen i matematikk og samfunnsfag.

Det kommer frem i evalueringen at Utdanningsdirektoratets oppdrag til skolene om å utvikle nasjonale overordnede kjennetegn, som skulle være utgangspunkt for lærernes vurderingsarbeid, har vært for krevende for skolene.

Forskernes anbefalinger:

- at det legges opp til en strategi for samarbeid om elevvurdering på og mellom skoler
- at det utarbeides nasjonale kjennetegn på måloppnåelse i fag der det legges til rette for lokal bearbeidelse og tilpasning
- at ulike tradisjoner for ipsative (relativt til den enkeltes forutsetninger) vurderingsformer tas opp og avklares overfor alle lærere
- at det satses på kompetanseheving i elevvurdering i universitets- og høyskolesektoren for å kunne ivareta behovet for kompetent og relevant veiledning i skolen i tråd med gjeldende prinsipper
- at elevene får en større og mer forpliktende rolle i vurderingsarbeidet enn i dag
- emirisk forskning om vurdering i skolen styrkes ytterligere

- [Spørreskjema](#)